

Sygn. akt : VU 340/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 29 stycznia 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 340/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 stycznia 2013r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy M. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów i nie przedstawił żadnych nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które miałyby wpływ na zmianę decyzji o odmowie prawa do emerytury z dnia 24 listopada 2012r.

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca M. K. domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wniósł o zaliczenie mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 marca 1970r. do 14 stycznia 1988r. w (...) W. i od 15 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1992r. w (...) Skarbu Państwa w S.. Wskazał, że w tych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace traktorzysty. Dodał, iż zaświadczenie o jego pracy na tym stanowisku, zostało sporządzone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 12 września 2012r. sygn. akt IV P 142/12.

W odpowiedzi na odwołanie, ZUS Oddział w L. wniósł o jego odrzucenie. Wskazał, iż sprawę uprawnień wnioskodawcy do emerytury w obniżonym wieku ze względu na pracę w szczególnych warunkach rozpoznawał Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy i wyrokami z 11 października 2011r. i 14 lutego 2012r. – oddalono oddalono

jego odwołania od odmownych decyzji Zakładu. Zdaniem organu rentowego zachodzi tożsamość zarówno stron jak i przedmiotu postępowania.

W pkt 2 odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując, iż wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Nie uznano mu bowiem do tych okresów zatrudnienia od 1 marca 1970r. do 14 stycznia 1988r. w (...) W.i od 15 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1992r. w (...)Skarbu Państwa w S.– ze względu na sprzeczność zapisów w złożonych dokumentach.

Sąd ustalił:

M. K.urodził się (...)

Na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał 26 lat, 9 miesięcy i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpił do OFE.

(bezsporne)

Wyrokiem z 14 lutego 2012r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.z 24 listopada 2011r., którą odmówiono mu prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Przedmiotem postępowania przed sądem było w szczególności czy okresy zatrudnienia wnioskodawcy w (...)w W.od 1 marca 1970r. do 14 stycznia 1988r. oraz (...) SP w S.od 15 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1992r. były okresami pracy w szczególnych warunkach. Sąd uznał, iż nie były to okresy pracy w szczególnych warunkach – bowiem jak zeznali słuchanych wówczas świadkowie K. R., Z. K., R. Ś., J. Ś.oraz wyjaśnił sam wnioskodawca a nadto z przedłożonych dokumentów – wynikało, iż oprócz prac traktorzysty wnioskodawca wykonywał prace w polu przy przewracaniu słomy i siana, zimą pracował w oborze oraz przy remontach ciągników i maszyn rolniczych. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 6 marca 2012r.

W dniu 5 marca 2012r. M. K.ponownie złożył wniosek o emeryturę. Dołączył do niego 2 zaświadczenia z (...)Oddział Terenowy we W.(Archiwum Zakładowe), w którym wskazano, iż w okresie zatrudnienia w (...) w W.(od 1 marca 1970r. do 14 stycznia 1988r.) oraz w (...)Skarbu Państwa w S.Gospodarstwo (...)– wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace kierowcy ciągnika kołowego – wskazane w Wykazie A dział VIII poz. 3 pkt. 1 rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. i Załącznika nr 1 (nr 2) do zarządzenia nr 16 (...)z 31 marca 1988r. W uwagach do obu tych zaświadczeń wskazano, iż okres wykonywania pracy został podany na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 12 września 2012r. sygn. akt IV P 142/12.

Zaś wyrokiem tym w sprawie z powództwa M. K.Przeciwko (...) Oddziałowi Terenowemu we W.Archiwum Zakładowe o ustalenie – sąd ustalił, że wnioskodawca w okresie od 1 marca 1970r. do 31 grudnia 1992r. był zatrudniony na stanowisku traktorzysty.

Dowody:

- akta SO w Legnicy: V U 1552/11, V U 1138/11

- akta ZUS wnioskodawcy t. III: zaświadczenia (...) we W. o pracy w szczególnych warunkach k. 3 i 4, kopia wyroku SR w Jeleniej Górze k.17

Sąd zważył:

Odwołanie M. K. jest nieuzasadnione.

Na wstępie rozważań należy odnieść się do zarzutu strony pozwanej, iż w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Zgodnie z przepisem art. 199 § 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Tożsamość roszczeń zachodzi, kiedy

sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej (tak: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 01 czerwca 2011r. (II CSK 427/10)).

W niniejszej sprawie odwołanie dotyczyło decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 lutego 2013r., którą odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów i nie przedstawił żadnych nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które miałyby wpływ na zmianę decyzji o odmowie prawa do emerytury z dnia 24 listopada 2012r.

Przy czym w tej sprawie wyrokiem z 14 lutego 2012r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie wnioskodawcy uznając, iż okresy zatrudnienia wnioskodawcy w (...)w W.od 1 marca 1970r. do 14 stycznia 1988r. oraz (...) SP w S.od 15 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1992r. nie były okresami pracy w szczególnych warunkach – bowiem jak zeznali słuchanych wówczas świadkowie K. R., Z. K., R. Ś., J. Ś. oraz wyjaśnił sam wnioskodawca a nadto z przedłożonych dokumentów – wynikało, iż oprócz prac traktorzysty wnioskodawca wykonywał prace w polu przy przewracaniu słomy i siana, zimą pracował w oborze oraz przy remontach ciągników i maszyn rolniczych. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 6 marca 2012r.

Jednak należy mieć na uwadze, iż w niniejszej sprawie ocenie podlegała nowa okoliczność w postaci wydanego przez (...)Archiwum Zakładowe we W., w oparciu o wyrok Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze – zaświadczenia o wykonywaniu przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w (...) w W.od 1 marca 1970r. do 14 stycznia 1988r. oraz od 15 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1992r. – wskazanej w Wykazie A, dziale VIII poz. 3 załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - tj. prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Brak jest więc podstaw do odrzucenia odwołania.

Jednakże odwołanie wnioskodawcy jest nieuzasadnione.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 pkt 2., tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy- w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Stosownie do treści przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (DZ.U z 1983 r., nr 10, poz. 49) okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Wnioskodawca przedstawił zaświadczenie (...) Archiwum Zakładowego, iż ww. okresach wykonywał on pracę szczególne w postaci pracy kierowcy ciągnika.

Przy czym zaświadczenie to nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 kpc - nie pochodzi bowiem od powołanego do jego sporządzenia organu władzy publicznej ani inne organy państwowego w zakresie ich działania – nie stanowi więc dowód tego co zostało w nich stwierdzone – i sąd oceniając treść tych zaświadczeń ma obowiązek ocenić je na zasadach ogólnych taki jak każdy inny, powołany w sprawie dowód.

Zaświadczenia te wskazują, iż wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach w spornych okresach, co do których sąd wypowiedział się już w 2 wyrokach. Podważenie tej oceny może nastąpić jedynie w drodze wznowienia postępowania cywilnego.

Niedopuszczalne jest, by odmiennie ocenić charakter zatrudnienia wnioskodawcy w takiej sytuacji w oparciu o zaświadczenie, które zostało sporządzone w oparciu o wyrok sądu ustalający, iż był on zatrudniony na stanowisku traktorzysty. Przed wszystkim należy podkreślić, iż niedopuszczalne jest odrębne postępowanie, które celem jest ustalenie jednej z okoliczności warunkujących uzyskania prawa do emerytury. Szczególnie w sytuacji, jak w tej sprawie, kiedy sąd już orzekał o tej przesłance. Wprawdzie obecnie pojawiły się poglądy o dopuszczalności występowania pracownika-ubezpieczonego z roszczeniem przeciwko zakładowi pracy (pracodawcy) o ustalenie (w trybie art. 189 k.p.c.) wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach dla celów nabycia świadczeń z ubezpieczeń społecznych – bowiem przedmiotem takiego żądania nie jest ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa, lecz spełnienie ustawowego obowiązku wydania dokumentu określonej treści (zob. uchwałę SN z dnia 17 lutego 2005 r., II PZP 1/05, OSNPUSiSP 2005, nr 10, poz. 138 i wyrok SN z dnia 19 kwietnia 2007 r., I UK 321/06, OSNPUSiSP 2008, nr 11-12, poz. 171. Jednak dotyczy to wyjątkowych sytuacji. Najczęściej bowiem takie roszczenie bywa nieuzasadnione, bowiem służyłoby uzyskaniu dowodu niezbędnego do realizacji prawa do emerytury w wieku niższym, o którą należy wystąpić na drodze postępowania o jej przyznanie. Nie można jednak wykluczyć, że ubezpieczony-pracownik może w pewnych sytuacjach wykazać istnienie interesu prawnego. Stanie się tak np. w razie zgłoszenia powództwa o ustalenie w celu usunięcia stanu niepewności na przyszłość co do powstania uprawnień ubezpieczeniowych, do których jeszcze nie zostały spełnione przesłanki nabycia prawa (por. wyroki SN: z dnia 14 września 1998 r., I PKN 334/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 646; z dnia 2 czerwca 2006 r., I PK 250/05, OSNPUSiSP 2007, nr 11-12, poz. 156 oraz wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05, OSA 2008, z. 9, poz. 30).

Czym innym jest natomiast podjęcie działań zmierzających do wymuszenia na jednostce będącej jednostką archiwalną sprostowania takiego świadectwa, kiedy kwestie te zostały już ocenione przez sąd przy żądaniu przyznania emerytury.

Działania wnioskodawcy w tym zakresie, w postaci wytoczenia powództwa przeciwko (...) Archiwum o ustalenie, iż wykonywał prace w szczególnych warunkach nie mogą zostać zaakceptowane.

Zresztą z treści wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 12 września 2012r. w sprawie IV P 142/12 nie wynika, aby wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika, a jedynie sąd ten stwierdził, iż w okresie od 1 marca 1970r. do 31 grudnia 1992r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku traktorzysty. Należy

wyraźnie podkreślić, iż nie jest istotne formalne stanowisko na jakim pracownik jest zatrudniony – na dla oceny charakteru jego pracy – lecz faktycznie wykonywane obowiązki. Tych zaś w tym orzeczeniu nie wskazano.

Należy ponadto stwierdzić, że wyrok ustalający istnienie lub nieistnienie stosunku prawnego lub prawa jest dopuszczalny w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyjątkowo i tylko wówczas, gdy przepis tak stanowi, np. w sprawach o ustalenie istnienia lub nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, obowiązku opłacania składek, zwrotu nienależnego świadczenia. Regułą jest zatem, że sąd ubezpieczeń społecznych w trybie rozpoznania odwołania od decyzji organu rentowego przyznaje konkretne świadczenie lub określa jego wysokość (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2008 r., I UK 267/07, niepubl.). Nie jest zatem dopuszczalne wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia.

Z powyższych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego, sąd oddalił odwołanie.